ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ТАЪЛИМ,
ФАН ВА ИННОВАЦИЯЛАР ВАЗИРЛИГИ

“ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ
МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ МУҲАНДИСЛАРИ ИНСТИТУТИ”
МИЛЛИЙ ТАДҚИҚОТ УНИВЕРСИТЕТИ

РАВШАНОВ АЛИШЕР САЙДУЛЛАЕВИЧ

ЗАМОНАВИЙ ИРРИГАТОРЛАР ТАЙЁРЛАШНИНГ МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ ОМИЛЛАРИ

“Lesson Press”
ТОШКЕНТ - 2023

УЎК: 615.473.5(575.1)
КБК: 41.4

Равшанов Алишер Замонавий ирригаторлар тайёрлашнинг маънавий-маърифий омиллари. Т.: “Lesson Press” МЧЖ нашриёти, 2023. – 206 б.

Мазкур монография Ўзбекистон тараққиётининг ҳозирги янги босқичида маънавий баркамол ирригаторлар тайёрлаш механизмининг такомиллашувига, бу борада халқаро ва миллий тажрибанинг креатив, конструктив жиҳатларини аниқлашга ҳамда унга таъсир кўрсатувчи табиий-ижтимоий, маънавий-маърифий омиллар тизимининг самарасини оширишга хизмат қилади. Шу билан бирга, бугунги глобаллашув даврида замонавий ирригаторлар тайёрлаш жараёни, унинг мамлакатимизга хос тадрижи, етук кадр сифатида шаклланиш ва ривожланишига таъсир этувчи умумий қонуниятлари, вужудга келиши ҳамда такомил босқичлари, маънавий-ахлоқий қадриятларнинг ўзига хос хусусиятлари ижтимоий-сиёсий нуқтаи назардан очиб берилади.

Монография соҳа мутахассилари, кенг китобхонлар жамоаси, олий таълим бакалавр ва магистрант талабаларига мўлжалланган.

Масъул муҳаррир: с.ф.д., проф. Х.А.Ахмедов

Тақризчилар: ф.ф.д., проф. Қ.Н.Назаров
с.ф.д., проф. С.М.Гафуров

Монография “ТИҚХММИ” Миллий тадқиқот университети Кенгашининг 2023 йил 23 февраль йиғилиш хулосаси асосида (7-сон мажлис баённомаси) нашрга тавсия этилган.

ISBN: 978-9943-9545-7-1

© “Lesson Press” МЧЖ нашриёти, 2023.

КИРИШ

Ҳозирги даврда инсоният ҳаёти учун муҳим бўлган, озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлашга доир глобал жараёнлар ва муаммолар кенгайиб, чуқурлашиб бормоқда. Бу масала билан боғлиқ асосий омиллардан бири, сув ва ундан оқилона фойдаланиш ҳамда сув хўжалиги тармоқларидаги муаммолардир. Ушбу муаммоларни бартараф этишда бугунги кунда замонавий билим ва кўникмаларга, касбий малакага эга бўлган юқори малакали, тажрибали кадрларга эҳтиёж мавжудлигини кўрсатмоқда. Айни пайтда, барча давлатларга хос бундай долзарб муаммоларни самарали ҳал қилиш учун маънан ютук авлодни вояга етказиш, унга таъсир кўрсатувчи табиий-ижтимоий ҳамда маънавий-маърифий омиллар тизимининг самарасини оширишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Дунёда сув муаммоларига доир илмий тадқиқотлар олиб бориш ҳамда бу муаммоларга қарши самарали ечимлар топиш учун сув хўжалиги соҳасида замонавий ирригатор кадрлар тайёрлаш масалалари бўйича илмий тадқиқотлар олиб борилмоқда. Глобаллашув туфайли юзага келаётган миграция, урбанизация, авлодлар алмашуви, касбий идентиклик, прокрастинация, мультикультурализм, нигилизм ва бошқа кўплаб шунга ўхшаш жараёнларининг ошиб бориши жамиятнинг маънавий соҳасини ривожланишига ва маънавий баркамол кадрларни тайёрлаш борасида кўплаб муаммоларни юзага келтирмоқда. Бу эса, замонавий тафаккурга эга бўлган, юксак интеллектуал салоҳиятли ёшларни, жумладан, иқтидорли ирригатор кадрларни, тарбиялашнинг инновацион муҳитини шакллантириш, бу жараёнда маънавий-маърифий омилларнинг таъсирчан кучидан янада самарали фойдаланиш эҳтиёжининг ортиб бориши контекстида, уларни оптималлаштириш нуқтаи назаридан кенг қамровли илмий тадқиқотлар олиб бориш муҳим заруриятга айланмоқда.

Мамлакатимизда ҳам, ҳозирги глобаллашув шароитида табиий ресурслардан, айниқса, сувдан самарали фойдаланиш йўллари ва воситаларини излаб топиш эҳтиёжи кучаяётгани, ирригация соҳасининг тез суръатлар билан ўсаётгани ва ушбу

соҳага нисбатан эътиборнинг ортиб бораётгани шубҳасиз. Бу эса, ўз навбатида, янги тафаккурга эга бўлган замонавий ирригатор кадрлар тайёрлаш тизимини муттасил такомиллаштириб бориш, ушбу йўналиш билан боғлиқ муаммоларни сиёсатшунослик нуқтаи назаридан тадқиқ этиш ҳамда илмий-назарий аҳамиятга эга бўлган хулосаларни ишлаб чиқиш долзарб вазифа ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 24 майдаги ПҚ-3003-сон “Қишлоқ ва сув хўжалиги тармоқлари учун муҳандис-техник кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги, 2018 йил 8 майдаги ПҚ-3702-сон “Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институтида олий маълумотли кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги, 2021 йил 10 декабрдаги ПҚ-42-сон “Иқтисодиёт тармоқлари учун муҳандис кадрларни тайёрлаш тизимини инновация ва рақамлаштириш асосида тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги, 2021 йил 26 мартдаги ПҚ-5040-сон “Маънавий-маърифий ишлар тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Қарорлари ҳамда соҳага оид меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларда белгиланган вазифалар ижросини таъминлашда муайян даражада хизмат қилади.

МУНДАРИЖА

	КИРИШ..	3
I боб.	ЕТУК ИРРИГАТОРЛАР ТАЙЁРЛАШ БЎЙИЧА ДАВЛАТ СИЁСАТИНИ ИЛМИЙ ЎРГАНИШ МАСАЛАЛАРИ...	5
1.1.	Ўзбекистонда сув хўжалиги соҳаси учун замонавий кадрлар тайёрлаш сиёсатининг концептуал жиҳатлари ва асосий тамойиллари......	6
1.2.	Сув хўжалиги соҳасини ривожлантириш эҳтиёжларига мос етук кадрлар тайёрлаш сиёсатининг ўзига хос хусусиятлари.......................	30
1.3.	Етук ирригаторлар тайёрлаш сиёсатида таълим соҳасидаги муваффақиятли хориж тажрибаси (қиёсий таҳлил)	48
II боб.	ЗАМОНАВИЙ ИРРИГАТОРЛАР ТАЙЁРЛАШ СИЁСАТИНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ ВА УНИНГ ЎҚУВ-ТАРБИЯВИЙ ОМИЛЛАРИ	73
2.1.	Замонавий сув хўжалиги эҳтиёжлари учун зарур кадрлар тайёрлаш сиёсатининг ҳуқуқий асослари.......	74
2.2.	Маънавий баркамол ирригаторлар тайёрлаш сиёсатини таъминлашнинг ўқув-тарбиявий омиллари	95
III боб.	ҲОЗИРГИ ДАВРДА МАЪНАВИЙ БАРКАМОЛ ИРРИГАТОРЛАР ТАЙЁРЛАШ МЕХАНИЗМИНИ ОПТИМАЛЛАШТИРИШ ЙЎЛЛАРИ ВА ИМКОНИЯТЛАРИ..	116
3.1.	Етук ирригаторлар тайёрлаш жараёнининг ташкилий ва илмий инновацион омилларини оптималлаштириш йўллари..	117
3.2.	Маънавий-маърифий тарбия тизимини такомиллаштириш – етук ва замонавий ирригаторлар тайёрлашнинг муҳим йўналиши.................................	136
3.3.	Коррупцияга қарши кураш - маънан баркамол ирригаторлар тайёрлаш сиёсатининг самарали воситаси..	162
	ХУЛОСА..	182
	ФОЙДАЛАНИЛГАН МАНБА ВА АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ..	189

РАВШАНОВ АЛИШЕР САЙДУЛЛАЕВИЧ

ЗАМОНАВИЙ ИРРИГАТОРЛАР ТАЙЁРЛАШНИНГ МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ ОМИЛЛАРИ

Наш лиц. AI № 276, 15.06.2015
Босишга рухсат этилди: 05.05.2023 йил
Бичими 60x84 $^{1/16}$. «Times New Roman»
гарнитурада рақамли босма усулда чоп этилди.
Шартли босма табоғи 12,9. Адади 100 . Буюртма № 08-05
Тел: (99) 832 99 79; (99) 817 44 54
“LESSON PRESS” МЧЖ нашриёти,
100071, Тошкент, Комолон кўчаси, 13.
«IMPRESS MEDIA» MChJ босмахонасида чоп этилди.
Тошкент шаҳри, Қушбеги кўчаси, 6-уй.